

163

USTAWA

z dnia 4 marca 1994 r.

o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na utrzymanie zakładowych obiektów socjalnych.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Pracy i Polityki Socjalnej oraz Finansów w stosunku do pracowników zatrudnionych w podległych im jednostkach sfery budżetowej, nie będących funkcjonariuszami lub żołnierzami zawodowymi, a Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami Pracy i Polityki Socjalnej oraz Finansów w stosunku do pracowników zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej więziennictwa, nie będących funkcjonariuszami służby więziennej, określą w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób tworzenia i gromadzenia środków Funduszu,
- 2) wysokość odpisu na Fundusz, jednak nie wyższą od określonej w ustawie.

3. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrami Pracy i Polityki Socjalnej oraz Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, sposób tworzenia i gromadzenia środków Funduszu oraz wysokość odpisu na Fundusz — jednak nie wyższą od określonej w ustawie — w stosunku do pracowników cywilnych wojska.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) działalność socjalna — nieodpłatne lub częściowo odpłatne usługi świadczone przez zakłady pracy na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy

materiałnej — rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową,

- 2) coroczny odpis podstawowy — odpis na Fundusz naliczany w I kwartale roku kalendarzowego lub w I kwartale działalności nowo utworzonego zakładu pracy, w wysokości określonej w art. 5 ustawy,
- 3) zakład pracy — jednostkę organizacyjną określoną w art. 3 Kodeksu pracy,
- 4) zakładowe obiekty socjalne — domy wypoczynkowe, obiekty służące prowadzeniu działalności kulturalnej oraz obiekty sportowo-rekreacyjne organizujące działalność socjalną na rzecz osób uprawnionych,
- 5) osoby uprawnione do korzystania z Funduszu — pracowników i ich rodziny, emerytów i rencistów — byłych pracowników i ich rodziny oraz inne osoby, którym zakład pracy przyznał prawo korzystania ze świadczeń socjalnych finansowanych z Funduszu,
- 6) podmiot gospodarczy — osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, jeżeli przedmiot jej działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej.

Rozdział 2

Tworzenie Funduszu

Art. 3. 1. Fundusz tworzą, z zastrzeżeniem art. 4, zakłady pracy, które przed dniem wejścia w życie ustawy miały obowiązek tworzenia zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego.

2. Przepis ust. 1 dotyczy również zakładów utworzonych lub przejętych w drodze przekształcenia przedsiębiorstw państwowych.

3. Zakłady pracy, które przed dniem wejścia w życie

ustawy nie były objęte przepisami o zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym, mogą tworzyć Fundusz na zasadach określonych w ustawie.

4. Zakłady pracy, o których mowa w ust. 3, mogą stosować niższe odpisy lub nie tworzyć Funduszu, nie dłużej jednak niż przez dwa lata od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 4. 1. Układy zbiorowe pracy mogą dowolnie kształtować wysokość odpisu na Fundusz, mogą również postanawiać, że Fundusz nie będzie tworzony.

2. Po upływie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy zakłady pracy, które nie zostały objęte układem zbiorowym pracy, mają obowiązek tworzenia Funduszu na zasadach określonych w ustawie.

Art. 5. 1. Fundusz tworzy się z corocznego odpisu podstawowego, naliczanego w stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych.

2. Wysokość odpisu podstawowego, o którym mowa w ust. 1, wynosi na jednego zatrudnionego, z zastrzeżeniem ust. 3, 37,5% przeciętnej wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim lub w drugim półroczu roku poprzedniego, jeżeli przeciętne wynagrodzenie z tego okresu stanowiło kwotę wyższą.

3. Wysokość odpisu podstawowego na jednego pracownika zatrudnionego w szczególnie uciążliwych warunkach pracy wynosi 50% przeciętnej wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2.

4. Wysokość odpisu podstawowego może być zwiększona o 6,25% przeciętnej wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2, na każdą zatrudnioną osobę, zaliczoną do I lub II grupy inwalidzkiej.

5. Zakłady pracy sprawujące opiekę socjalną nad emerytami i rencistami, w tym także ze zlikwidowanych zakładów pracy, mogą zwiększyć Fundusz o 6,25% przeciętnej wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2, na każdego emeryta i rencistę objętego tą opieką.

6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z ogólnokrajowymi organizacjami międzyzwiązkowymi oraz ogólnokrajowymi związkami zawodowymi — reprezentatywnymi dla pracowników większości zakładów pracy określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych oraz przeciętnej liczby zatrudnionych w szczególnie uciążliwych warunkach pracy, w celu naliczenia odpisu na Fundusz.

7. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne, o którym mowa w ust. 2, ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” nie później niż do dnia 20 lutego każdego roku.

8. Przepisów ust. 1—7 nie stosuje się do:

- 1) szkół wyższych działających na podstawie przepisów o szkolnictwie wyższym,
- 2) szkół i placówek objętych systemem oświaty w stosunku do nauczycieli podlegających przepisom Karty Nauczyciela.

Art. 6. Odpisy i zwiększenia, o których mowa w art. 5, obciążają koszty działalności zakładu pracy.

Art. 7. 1. Środki Funduszu zwiększa się o:

- 1) wpływy z opłat pobieranych od osób i jednostek organizacyjnych korzystających z działalności socjalnej,
- 2) darowizny oraz zapisy osób fizycznych i prawnych,
- 3) nie wykorzystane środki zakładowego funduszu nagród w jednostkach sfery budżetowej,
- 4) odsetki od środków Funduszu,
- 5) wpływy z oprocentowania pożyczek udzielonych na cele mieszkaniowe,
- 6) wierzytelności likwidowanych zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego,
- 7) dochody z tytułu sprzedaży, dzierżawy i likwidacji środków trwałych służących działalności socjalnej zakładu pracy, w części nie przeznaczonych na utrzymanie lub odtworzenie zakładowych obiektów socjalnych,
- 8) dochody z tytułu sprzedaży i likwidacji zakładowych domów i lokali mieszkalnych,
- 9) inne środki określone w odrębnych przepisach.

2. Zwiększenia, o których mowa w ust. 1 pkt 7 i 8, nie dotyczą zakładów pracy postawionych w stan upadłości lub likwidowanych przedsiębiorstw państwowych, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji.

3. W przypadku likwidacji przedsiębiorstwa państwowego, w celu wniesienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części do spółki zgodnie z przepisami o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, Fundusze podmiotów przejmujących mienie przedsiębiorstwa zwiększa się odpowiednio o środki Funduszu likwidowanego przedsiębiorstwa.

4. Podmioty gospodarcze mogą dodatkowo zwiększać środki Funduszu z zysku netto do podziału, a spółdzielnie — z nadwyżki bilansowej.

Art. 8. 1. Przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

2. Zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, określa kierownik zakładu pracy w regulaminie uzgodnionym z zakładowymi organizacjami związkowymi. W zakładach pracy, w których nie działają zakładowe organizacje związkowe, regulamin uzgadnia się z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów.

Art. 9. Zakłady pracy mogą prowadzić wspólną działalność socjalną na warunkach określonych w umowie.

Art. 10. Środkami Funduszu administruje kierownik zakładu pracy.

Art. 11. Środki Funduszu nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny.

Art. 12. Środki Funduszu są gromadzone na odrębnym rachunku bankowym.

Rozdział 3

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 13. W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19, Nr 25, poz. 187 i Nr 31, poz. 214, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 197 i 198, Nr 36, poz. 206 i Nr 72, poz. 423, z 1991 r. Nr 95, poz. 425 i Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 53, poz. 252, Nr 54, poz. 254 i Nr 90, poz. 451 oraz z 1993 r. Nr 129, poz. 602) w art. 53:

1) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Dla nauczycieli tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe.
2. Dla nauczycieli będących emerytami i rencistami tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur i rent.”;

2) skreśla się ust. 3.

Art. 14. W ustawie z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3) art. 122 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 122. 1. Dla pracowników uczelni tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe.
2. Dla byłych pracowników uczelni będących emerytami lub rencistami tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur i rent.”

Art. 15. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27:

- a) w ust. 1 wyrazy „funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;
- b) w ust. 2 wyrazy „funduszy, o których” zastępuje się wyrazami „funduszu, o którym”;

2) w art. 30 w ust. 6 wyrazy „funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”.

Art. 16. W ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 44, poz. 194 i Nr 107, poz. 464, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i z 1994 r. Nr 1, poz. 3) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jednostka badawczo-rozwojowa tworzy zakładowy fundusz nagród oraz fundusz świadczeń socjalnych na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”

Art. 17. W ustawie z dnia 22 grudnia 1990 r. o opodatkowaniu wzrostu wynagrodzeń (Dz. U. z 1991 r. Nr 1, poz. 1, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 73, poz. 361 i Nr 100, poz. 498 oraz z 1993 r. Nr 28, poz. 127) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 4 w pkt 10 wyrazy „funduszków socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

2) w art. 3:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kwotę przekroczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1, powiększa się o wypłaty pieniężne oraz równowartość świadczeń rzeczowych wypłacanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, przekraczające czterokrotność odpisu podstawowego na ten fundusz.”;

b) w ust. 3 wyrazy „funduszu socjalnego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

c) w ust. 4 wyrazy „funduszu mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

3) w art. 9 w ust. 1 w pkt 2 wyrazy „funduszu socjalnego ustalonymi zgodnie z art. 3 ust. 3 i funduszu mieszkaniowego ustalonymi zgodnie z art. 3 ust. 4” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych ustalonymi zgodnie z art. 3 ust. 3 i 4”;

4) w art. 17b:

a) w ust. 2 w pkt 2 dwukrotnie użyte wyrazy „funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się dwukrotnie użytymi wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

b) w ust. 3:

— pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wypłaty z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych ustalone zgodnie z art. 3 ust. 3 i 4,”

— skreśla się pkt 3,

c) w ust. 4 wyrazy „funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

5) w art. 17c w ust. 2 w pkt 4 wyrazy „zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”.

Art. 18. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 w ust. 3 w pkt 5 wyrazy „o zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym zwiększają te fundusze” zastępuje się wyrazami „o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych — zwiększają ten fundusz”;

2) w art. 21 w ust. 1:

a) w pkt 23 wyrazy „i z zakładowego funduszu mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „i z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

b) w pkt 26 wyrazy „zakładowego funduszu socjalnego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”;

3) w art. 23 w ust. 1 w pkt 42 wyrazy „zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”, a wyrazy „te fundusze” zastępuje się wyrazami „ten fundusz”.

Art. 19. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i z 1994r. Nr 1, poz. 2) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 w ust. 4 w pkt 5 wyrazy „zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym, zwiększają te fundusze” zastępuje się wyrazami „zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, zwiększają ten fundusz”;
- 2) w art. 16 w ust. 1 w pkt 45 wyrazy „zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego” zastępuje się wyrazami „zakładowego funduszu świadczeń socjalnych”, a wyrazy „te fundusze” zastępuje się wyrazami „ten fundusz”;
- 3) w art. 37 w ust. 1 w pkt 1 lit. a) wyrazy „zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym w jednostkach gospodarki społecznej” zastępuje się wyrazami „zakładowym funduszu świadczeń socjalnych”.

Art. 20. Ilekroć w innych ustawach jest mowa o zakładowym funduszu socjalnym i zakładowym funduszu mieszkaniowym, oznacza to zakładowy fundusz świadczeń socjalnych tworzony na zasadach określonych w ustawie.

Art. 21. Nie wykorzystane środki zakładowego funduszu socjalnego i zakładowego funduszu mieszkaniowego przechodzą na Fundusz.

Art. 22. Traci moc ustawa z dnia 24 października 1986 r. o zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym w jednostkach gospodarki społecznej (Dz. U. z 1990 r. Nr 58, poz. 343, z 1991 r. Nr 80, poz. 350 i z 1992 r. Nr 21, poz. 85).

Art. 23. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1994 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*